

ŠTUDENTI IZ LOKE NA DUNAJSKI UNIVERZI OD 14. DO 17. STOLETJA

Univerzo na Dunaju, ki je bila prva v nemških deželah, je ustanovil vojvoda Rudolf IV. Avstrijski 12. marca 1365. V vpisni knjigi *Matricula seu registrum universitatis* (matrike ali register univerze) je prvi vpis študentov 24. junija 1377 o 291 študentih, ki so študirali od začetka univerze do leta 1377. Potem se vrstijo vpisi vsako leto sproti. Od leta 1956 do 1975 je Inštitut za proučevanje avstrijske zgodovine izdal točne prepise teh matrik v petih knjigah.¹

Študenti so vpisani po stopnjah časti: 1. plemenitaši (vojvoda, knez, grof, baron), 2. duhovščina (škof, generalni vikar, opat, prior, župnik, kanonik, redovnik, kaplan), 3. uradništvo (dvorni uradnik, zdravnik — *physicus in medicus*, dvorni kaplan, notar, kantor, vzgojitelj plemenitaških sinov), 4. licenciati (imajo že nekaj izpitov in dovoljenje, da učijo), *baccalaureus* (že opravil izpit iz gramatike, retorike, dialektike in matematike), *magister* (ima izpit iz logike, fizike, metafizike, etike, astronomije in geometrije), 5. sholarji (navadni slušatelji).²

Na univerzo vpisani so v matrikah razvrščeni po narodnosti oziroma državljanstvu v štiri skupine: avstrijska, renska, ogrska in saška narodnost (nacio). V avstrijsko narodnost so uvrščeni slušatelji iz avstrijskih dežel, torej tudi Slovenci, iz oglejskega patriarhata, iz Italije in iz krajev onstran Alp. Med vpisanimi v rensko narodnost so razen Nemcev tudi Francozi, Belgijci, Nizozemci; med saško narodnost tudi Danci in Angleži; med ogrsko tudi Rusi.

V razdelku *Nacio Australium* (avstrijska narodnost) so v marsikaterem letu vpisani študenti iz Loke. Pisar je vpisoval študente po latinsko, priimke in krajevna imena je zapisoval, kakor je pač vedel in znal. *Nayglicz je gotovo Naglič, Prewil Prebil, Welcz Belec*. Nekateri slovenski priimki so prevedeni v nemščino ali latinščino, npr. Viničar *Weinzierl*, Rak *Cancer*. Med prvimi vpisanimi so taki, ki sploh še niso imeli priimka in so zapisani samo s krstnim imenom in krajem, od koder so bili, npr. *Andreas de Lok* — Andrej iz Loke. Pri nekaterih je navedeno, čigav sin je, npr. *Andreas Fabri de Lack* — Andrej, kovačev iz Loke.

Ime Loka so na Dunaju pisali na najraznovrstnejše načine: *Lok, Lock, Lokh, Laak, Laack, Laackh, Lac, Lakh, Lagk, Lackh, Lakch*.³ Razen mesta Škofje Loke nosi ime Loka mnogo slovenskih vasi. Na Gorenjskem so vasi tega imena pri Trziču, pri Domžalah in pri Mengšu, na Dolenjskem pri Šentjerneju, pri Trebnjem (Velika in Mala Loka) in pri Črnomlju, na Primorskem nad dolino Rižane, na Štajerskem pri Zidanem mostu, pri Dobrni, pri Žusmu, pri Framu in na Dravskem polju, na Koroškem pri Borovljah in pri Vetrinju.

Zato navedba *de Laak* (iz Loke) ne pove povsem zanesljivo, da je bil študent iz Škofje Loke, vendar je to verjetno, saj so vse druge Loke le vasi in ni verjetno, da bi že pred stoletji iz njih prihajali fantje študirat na Dunaj. Nekoliko verjetneje je to za Loko pri Žusmu, kjer je bil grad Žamberk, a ta je bil že leta 1458 razvalina, ter za Loko pri Mengšu po letu 1530, ko je bil tam zgrajen grad Habach (Jablje). Kjer je imenu Loka dodano *Carniola*, (Kranjsko), je gotovo, da to ni koroška Loka. Konec 16. in v 17. stoletju so študenti iz Škofje Loke označeni kot *Carniolus Locopolitanus* — Kranjec, loški meščan. Morda je tako imenovan tudi kak študent, ki ni bil prav iz mesta, temveč iz loškega gospostva. Povsem zanesljivo pa je, da gre za Škofje-ločane, kadar je pisar napisal *de* ali *ex Bischoflack*. Prvič je v matrikah dunajske univerze uporabljeno to ime leta 1440.⁴ Napisano pa je v najrazličnejših oblikah z začetno črko B, P ali celo W. Leta 1454 je oznaka *de Lak episcopi* — iz škofove Loke.

Pri vsakem vpisu je navedena taksa, ki jo je prijavljeni plačal. Navadno so plačali po 2 groša, nižji plemiči in baccalauriji po 4 groše, magistri drugih univerz po 60 pfenigov (ok. 8 1/2 groša), visoki plemiči in cerkveni dostojanstveniki po 1 ali več goldinarjev. Revni študenti — *pauperes* (v seznamu označeni s p.) so bili takse oproščeni. Taks v seznamu Ločanov ne navajam.

Prva knjiga vsebuje vpise študentov v času od 1377. do 1450. leta. V njej so zapisani naslednji Ločani (poleg izvirnega latinskega zapisa dodajam slovensko poimenovanje):

- 1383 *Andreas de Lok* — Andrej iz Loke
- Nicolaus de Lok* — Nikolaj iz Loke
- 1397 *Bartholomeus de Lach* — Jernej iz Loke
- Nicolaus de Lach* — Nikolaj iz Loke
- 1403 *Johannes Brebyl de Lok* — Janez Prebil
- 1428 *Symon Lippnick de Lack* — Simon Lipnik
- 1434 *Georius Institoris de Lackh* — Jurij, kamnarjev (sin)
- 1437 *Stephanus Sartoris de Lack* — Štefan, krojačev (sin)
- 1440 *Valentinus Seniczhs de Bisschoflak* — Valentin Senič iz Škofje Loke (prvič s pristavkom: Škofja!)
- 1447 *Petrus Sclaus de Lack*
- 1449 *Hainricus Letian de Lakh* — Henrik Lecjan (?)
- 1450 *Jacobus de Lakch* — Jakob iz Loke
- Michael Bartholomei de Lakh* — Mihael, Jernejev (sin)
- Georgius Tschacan de Lakh* — Jurij Čakan (?)

V drugi knjigi, ki so v njej vpisani študenti od leta 1451 do prvega semestra 1518, so sprva še vedno oznake »iz Loke«, od leta 1476 naprej pa prevladujejo navedbe »iz Škofje Loke«:

- 1451 *Georgius Huphensack de Lagk*
- Ambrosius Sigismundi de Lagk* — Ambrož, Žigov (sin)
- Jacobus Czanker de Lakh* — Jakob Cankar

- 1454 *Primus filius Georii de Lak episcopi* — Primož, Jurijev (sin) iz škofove Loke
- 1455 *Jacobus Prewil de Laak* — Jakob Prebil
- 1456 *Wolfgangus Swab de Laack* — Volbenk Švab
Martinus Mollitoris de Lack — Martin, graditeljev (sin)
- 1458 *Martinus Jacobi de Lack* — Martin, Jakobov (sin)
- 1459 *Michael filius Primi de Lack* — Mihael, Primožev sin
- 1466 *Johannes Kiczpühel de Pischofslach*
- 1467 *Matheus Mathei de Lack* — Matevž, Matevžev (sin)
- 1471 *Jacobus Reyhçjori de Lack*
Gregorius Leonardi Sutoris de Lack — Gregor, čevljarja Lenarta
Andreas Sweckl de Lack
Jacobus Feyttinger de Lakch
Georgius Muratoris de Lakch — Jurij, zidarjev (sin)
Wolfgangus Wollsse de Lackh
Georgius Leczian de Lack — Jurij Lecjan
Primus Piesten de Lack
- 1476 *Georgius Hertenfesler de Pischolflak*
- 1477 *Fabianus Osualdi de Lakch* — Fabijan, Ožboltov (sin)
- 1479 *Vitus Nayglicz de Wischolfflach* — Vid Naglič iz Škofje Loke
- 1481 *Laurentius Pellificis de Bischoffslach* — Lovrenc, krznarjev
- 1491 *Benedictus Huebman de Bischoflakh* — Benedikt Homan
- 1493 *Leonardus Fabri de Bischofflack* — Lenart, kovačev (sin)
- 1497 *Georgius Owca de Pischolflack* — Jurij Ovca
Mathias Kauka de Pischolflack — Matija Kavka
Martinus Stampher de Pischolflack — Martin Štamfer
Thomas Kos de Pischolflack — Tomaž Kos
- 1499 *Adrianus Slewetz ex Pischolflack* — Adrijan Slevce
- 1500 *Gallus Reiffnür ex Bischoflac* — Gal Rajfner
Leonardus Welcz de Bischoflac — Lenart Belec
Georgius Claboczisch de Bischoflac — Jurij Klobčič (?)
Jacobus Molitoris de Bischoflac — Jakob, graditeljev (sin)
- 1502 *Jeronimus Guetman de Laackh* — Jeronim Gutman
- 1503 *Joannes Harrer de Lock*
- 1504 *Andreas Yles de Bischofflaac* — Andrej Ilc (?)
Georgius Zarchen de Pischofflaac
Johannes Kramer de Bischofflaac — Janez Kramer
Leonardus Eysentaler de Bischofflaac — Lenart Eisentaler
Mathias Reyther de Bischofflaac — Matija Reiter
Michael Piscatoris de Bischofflaac — Mihael, ribičev (sin)
Gregorius Per de Bischoflac — Gregor Per⁵
- 1505 *Matheus Mauret de Lackh*
Georgius Sarmacher de Pischofflac
- 1506 *Jacobus Ahorner de Pischolflag*
Michael Pleyer de Pischolflack in Carniola — Mihael Plajer iz Škofje Loke na Kranjskem
*Martinus Formacher de Pischolflach in Carniola*⁶
- 1508 *Jacobus Cancer de Pischolfflack* — Jakob Rak
- 1511 *Gabriel Freisinger de Lach*

- 1512 *Georgius Schwab ex Pischofflag*
 1515 *Valentinus Pleyer de Bischofflackh* — Valentin Plajer
Petrus Sterl de Pischofflack — Peter Sterle (?)
 1516 *Primus Langhans ex Bischofhschlag*
Georgius Stingell ex Bischofhschlag — Jurij Stingel
Georgius Kappaun ex Bischofhschlag
Ermachorus Dux ex Bischollak — Mohor Vojvoda (?)
Simon Guetman ex Bischofhschlag — Simon Gutman
 1517 *Osbalduš Ohornner de Bischofflackh* — Ožbolt Okorn (?)
Jacobus Lani de Bischofflackh
Augustinus de Bischofflackh — Avguštin iz Škofje Loke
 1518 *Laurentius Hafner de Bischoflach* — Lovrenc Hafner

Tretja knjiga obsega vpise od 2. semestra 1518 do 1. semestra 1579. Spet prevladujejo označbe *de Lock*, *de Lac* ipd. Pri mnogih ni kraj naveden, pri drugih je navedena samo dežela Kranjska (*Carniola*), Kranjec (*Carniolus* ali *Carniolanus*), npr. *Laurentius Schadeschius Carniolanus* — Lovrenc Čadež Kranjec, *Nicolaus Plautz Carniolanus* — Nikolaj Plavec Kranjec, od katerih bi nekateri mogli biti iz Loke ali iz loškega gospostva. Leta 1565 je vpisan *Florianus Fuckär ex Seltzach* — iz Selc:

- 1518 *Nicolaus Hofsaer de Lock*
Gregorius Harrer de Lac
Thomas Bretze de Lac — Tomaž Berce ali Brenc (?)
 1520 *Lucas Zeichn ex Bischoflach*
 1521 *Petrus Heinrichi de Lack* — Peter Henrikov
Vrbanus Marinschinckh ex Lac — Vrban Marinčink
 1524 *Stephanus Strein ex Lach*
 1535 *Joannes Inawer ex Lach*⁷
 1539 *Paulus Winckler ex Laack*
 1543 *Hilarius Currolt ex Bischofflackh Carniolanus* — Hilarij Kuralt
Petrus Acantius de Lack
 1544 *Hilarius Scharge ex Lokh Carniolus* — Hilarij Žarger (?)
 1545 *Georhius Wärl ex Bischofflackh nob.* — Jurij W. plemeniti
 1550 *Gregorius Latomus Carniolanus ex Pischofflackh* — Gregor Kamnar, Kranjec iz Škofje Loke
 1558 *Leonardus Nouakh ex Pischoflackh Carniolus* — Lenart Novak iz Škofje Loke, Kranjec
 1567 *Johannes Puschär ex Lakh Carniolus* — Janez Pušer iz Loke, Kranjec

V četrti knjigi so vpisi od 2. semestra 1579 do 1658/59:

- 1583 *Marcus Feichtinger Carniolus Laccutensis fr. ord. Praed.* — Marko F. Kranjec loški, brat reda pridigarjev
Elias Stadler Locupolitanus Carn. — Elija S., loški Kranjec
 1598 *Laurentius Textor Laccensis Carniolus* — Lovrenc Tkalec, loški Kranjec
 1603 *Laurentius Scherle Locensis Carniolus*
 1617 *Jacobus Hinchar Loccensis Carniolus*

- 1621 *mag. Andreas Hoffnar Carniolus Locopolitanus* — magister Andrej Hofnar, Kranjec, Ločan
- 1623 *mag. Georgius Weinzierl Locopolitanus Carniolanus jur. utr. stud.* — magister Jurij Viničar (morda iz Vincarjev), Ločan, Kranjec, študent obojega prava
- 1624 *Primus Suschnik Locop. Carn.* — Primož Sušnik, loški meščan, Kranjec
- 1628 *Matthaeus Crisai Leopopolitanus⁸ Carniolus* — Matevž Križaj, loški meščan, Kranjec
- 1635 *Joannes Standler Carn. Locopolitanus⁹*
- 1642 *Georgius Sariz Locopolitanus*
Franciscus Ständler Locopolitanus
- 1653 *Joannes Georgius Jugaviz Locopolitanus Carniolus* — Janez Jurij Jugovic
Gregorius Schenter Locopolitanus Carniolus
- 1654 *Sigismundus Firnpfeil nob. Carniolus Locopolitanus* — plemeniti Sigismund Firnpfeil
Georgius Flenz Carniolus Locopolitanus
- 1658 *Matthias Scheffernick Carniolus Locopolitanus* — Matija Šefertnik (s Šeferta pri Zmincu)

Peta, zadnja do sedaj izdana knjiga navaja vpise od leta 1659/60 do 1688/89. Pri vseh Ločanih je dostavek *Carniolus Locopolitanus*:

- 1659 *Laurentius Hribernikh* — Lovrenc Hribernik
Matthias Scherounigkh — Matija Žerovnik
- 1660 *Matthias Scheferding* — Matija Šefertnik (verjetno isti kot 1658)
- 1661 *Georgius Pakoren* — Jurij Pokorn
Matthaeus Reschen Croata — Matevž Eržen Hrvat (vpisan 1. semester)
Matthaeus Reschen Carniolus Litopolitanus (vpisan 2. semester)
- 1665 *Joannes Petschennio* — Janez Pečenko ali Pečnik (?)
Joannes Kurolt, logicus — Janez Kuralt, študent logike
Matthias Herzog, log. (vpisan tudi 1668)
- 1668 *Petrus Puppär* — najbrž Peter Rupar (?)
- 1676 *Joannes Jacobus Ehrnreich, logicus*
Erasmus Sigefridus Rasp provincialis — Erazem Sigfrid Rasp, deželan kranjski, loški meščan
Joannes Ständler — Janez Ständler
Casparus Starman — Gašper Starman
Thomas Starmon — Tomaž Starman

Opombe

1 Die Matrikel der Universität Wien. Bd. 1—5, Graz-Köln 1956—1975. — 2. in 3. knjigo ima knjižnica Muzejskega društva v Skofji Loki, daroval ju je Joka Žigon; 1., 4. in 5. knjigo sem pregledal v rokopisnem oddelku Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani, ki ima celotno delo. — 2 V 4. knjigi je npr. seznam 9164 vpisanih, od teh 615 plemičev in 145 duhovnikov (3 škofi, 8 prelatov, 44 kanonikov). Primera: V letu 1387 *Georgius canonicus Zagrabienensis* (Jurij, kanonik zagrebški). V letu 1384 *Mag. Nicolaus de Utino, medicus domini nostri ducis Alberti, Aquilegien-sis diocesis* (Magister Nikolaj iz Udin, zdravnik našega gospoda kneza Alberta, oglejska škofija). — 3 Zaradi opombe v registru, da je Laach na Nižjem Avstrij-

skem, sem te vpise izpuščal. — 4 Blaznik navaja nemško ime Pischolfflagk prvič iz urbarja leta 1501 in dostavlja, da pa v romanskih virih najdemo ime Škofja Loka že od 13. stoletja naprej, seveda v popačeni obliki, prvič leta 1288 Scophelocus. Glej P. Blaznik: Škofja Loka in loško gospostvo, Škofja Loka, 1973, str. 390. — 5 Peri so bili železnikarski fužinarji (Blaznik, o. d., str. 182). — 6 Rodbina je izšla iz vasi Forme. — 7 V letih 1530—1534 je bil Jernej Junaver mestni sodnik v Loki (Blaznik, o. d., str. 455). — 8 V registru naveden pod Bischoflack. — 9 Morda je to tisti Janž Standler, ki ga Blaznik navaja kot učitelja loške šole, ki »je znal nemški, slovenski, latinski in italijanski« (Blaznik, o. d., str. 245).

Zusammenfassung

STUDENTEN AUS ŠKOFJA LOKA AN DER WIENER UNIVERSITÄT VOM 14. BIS ZUM 17. JH.

Aus den »Matrikeln der Universität Wien« (1956—1975) suchte der Autor die aus Škofja Loka stammenden Studenten heraus, die an der im Jahre 1365 gegründeten Universität in Wien immatrikuliert waren. Der erste Student aus Škofja Loka wurde im Jahre 1383 inskribiert. Man schrieb sie mit dem Zusatz »de Laack« ein, ab 1440 schon genauer »de Bischoflack«. Unter den Eingeschriebenen kommen mehrere Familiennamen vor, die P. Blaznik in seiner Geschichte der Stadt und Herrschaft Škofja Loka (1973) anführt.